

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2011-2012

12 JUIN 2012

Proposition de loi portant réforme de la fiscalité des plus-values réalisées dans le cadre des plans de stock-options

(Déposée par M. Ahmed Laaouej et consorts)

DÉVELOPPEMENTS

La crise financière a montré les dangers inhérents aux rémunérations des cadres et dirigeants liées aux résultats des banques, à l'instar des bonus et avantages similaires.

De manière plus générale, les avantages salariaux indirects alloués aux cadres dirigeants liés aux résultats peuvent interférer dans la gestion des entreprises, dans l'ensemble des secteurs, dès le moment où des choix économiques à long terme peuvent être sacrifiés au détriment de perspectives bénéficiaires à court terme dont dépendent ces rémunérations extraordinaires.

Les plans de stocks options sont un des avantages salariaux indirects octroyés par les entreprises à leurs employés et plus spécialement à leurs administrateurs et cadres dirigeants.

Une actualité récente a montré les montants exorbitants que certains administrateurs ou cadres dirigeants obtiennent grâce à ces plans.

Il est difficile d'estimer le volume global des plus-values réalisées *in fine* dans le cadre de ces plans.

Toutefois, l'examen des rapports spéciaux d'un certain nombre de groupes montre à suffisance l'importance du phénomène.

BELGISCHE SENAAT

ZITTING 2011-2012

12 JUNI 2012

Wetsvoorstel tot hervorming van de belasting van de meerwaarden gerealiseerd in het kader van de aandelenoptieplannen

(Ingediend door de heer Ahmed Laaouej c.s.)

TOELICHTING

Door de financiële crisis is duidelijk geworden wat de gevaren zijn van een remuneratie van kader- en directieleden die afhankelijk is van de resultaten van de banken. Dit geldt ook voor andere, gelijkaardige bonussen en voordelen.

Algemener gesteld kan het feit dat leidinggevende kaderleden indirecte loonvoordelen ontvangen die gekoppeld zijn aan de bedrijfsresultaten, het beheer van het bedrijf beïnvloeden, in alle sectoren, zodra het opofferen van economische keuzes op lange termijn, op korte termijn een vorm van winst oplevert die deze buitengewone bezoldiging beïnvloedt.

De aandelenoptieplannen vormen één van de indirecte loonvoordelen die bedrijven aan hun werknemers en meer bepaald aan hun bestuurders en leidinggevende kaderleden aanbieden.

Uit de recente actualiteit is gebleken welke buitensporige bedragen sommige bestuurders of leidinggevende kaderleden door die plannen opstrijken.

Het is moeilijk de totale waarde te schatten van de meerwaarden die uiteindelijk gerealiseerd werden in het kader van deze plannen.

De analyse van de jaarverslagen van een aantal groepen toont de omvang van het fenomeen evenwel afdoende aan.

Il apparaît aussi que les dirigeants d'entreprises, et notamment les administrateurs délégués, souscrivent largement à ces plans.

Au plan fiscal, les plus-values réalisées sur actions dans le cadre de plans de *stock-options* sont exonérées, elles ne sont ni ajoutées aux revenus imposables globalement, ni imposées distinctement.

Or, c'est bien en raison ou à l'occasion de l'activité professionnelle que ces avantages sont perçus. Il s'agit donc bien d'une forme de rémunération.

Actuellement, seul un avantage forfaitairement déterminé est ajouté aux revenus imposables globalement à titre d'avantages en nature.

On peut résumer le régime fiscal actuel des *stock-options* en citant le Mémento fiscal du SPF Finances (édition 2012) :

« Le régime fiscal des *stock-options* »

Un plan de *stock-options* consiste d'une manière générale à octroyer, sur une base volontaire, des options aux collaborateurs d'une entreprise, afin de leur permettre d'acquérir des actions de cette entreprise à un prix fixé à l'avance, appelé le « prix d'exercice », dans un délai donné. Le régime fiscal des *stock-options* concerne toutes les sociétés et ne se limite pas aux entreprises cotées en bourse.

L'attribution d'options sur actions est considérée comme un avantage de toute nature imposable. Cet avantage de toute nature est repris dans les revenus imposables lors de l'attribution des options et non pas lorsqu'elles sont effectivement exercées.

L'évaluation de l'avantage de toute nature est forfaitaire. Il est fixé forfaitairement à 15 % de la valeur qu'ont, au moment de l'offre, les actions sur lesquelles porte l'option.

Ce pourcentage est majoré de 1 % de cette valeur par année ou partie d'année au-delà de la cinquième année.

Ainsi, si le plan de *stock-options* prévoit que les options peuvent être exercées sept ans après leur attribution, l'avantage de toute nature sera évalué forfaitairement à 17 % de la valeur des actions au moment de l'offre d'options.

Ces pourcentages sont réduits de moitié (Note de l'auteur : soit 7,5 %) lorsque les conditions suivantes sont réunies :

— le prix d'exercice de l'option est déterminé de manière certaine au moment de l'offre,

Tevens blijkt dat bedrijfsleiders en met name de gedelegeerd bestuurders op grote schaal op deze plannen intekenen.

Op fiscaal vlak zijn de meerwaarden uit aandelen in het kader van optieplannen van belasting vrijgesteld : zij worden noch bij de andere belastbare inkomsten geteld, noch apart belast.

Toch is het door of bij de beroepsactiviteit dat men deze voordelen geniet. Het gaat dus wel degelijk om een vorm van bezoldiging.

Op dit moment wordt er enkel een forfaitair vastgelegd voordeel bij de belastbare inkomsten geteld, onder de noemer « voordelen in natura ».

Het huidige belastingstelsel voor aandelenopties kan men samenvatten op basis van het Fiscaal memento van de FOD Financiën (editie 2012) :

« Het belastingstelsel van de aandelenopties »

In het algemeen bestaat een aandelenoptieplan erin op vrijwillige basis aan de medewerkers van een vennootschap opties toe te kennen om hun de gelegenheid te geven binnen een gegeven termijn aandelen van die vennootschap te verwerven tegen een op voorhand vastgestelde prijs, de « uitoefenprijs » genoemd. Het aanslagstelsel van de aandelenopties betreft alle vennootschappen en is niet beperkt tot beursgenoteerde vennootschappen.

De toekenning van opties op aandelen wordt beschouwd als een belastbaar voordeel van alle aard. Dat voordeel van alle aard is een belastbaar inkomen op het ogenblik van de toekenning ervan en niet wanneer de optie effectief wordt uitgeoefend.

De waarde van het belastbare voordeel wordt forfaitair vastgesteld. Het is forfaitair vastgesteld op 15 % van de waarde van de aandelen waarop de optie betrekking heeft, op het ogenblik van het aanbod.

Dit percentage wordt vermeerderd met 1 % van de voornoemde waarde per jaar of gedeelte van een jaar dat de vijf jaar overschrijdt.

Als een aandelenoptieplan dus voorziet dat de optie kan uitgeoefend worden zeven jaar na de toekenning ervan, dan zal het voordeel van alle aard forfaitair vastgesteld worden op 17 % van de waarde die de aandelen hadden op de datum van hun aanbod.

Deze percentages worden gehalveerd (Noot van de indiener : hetzij verminderd met 7,5 %) wanneer aan al de hierna volgende voorwaarden wordt voldaan :

— de uitoefenprijs wordt definitief vastgesteld op het ogenblik van het aanbod,

— l'option ne peut être exercée, ni dans les trois ans de l'offre, ni plus de dix ans après celle-ci,

— pas de possibilité de cession de l'option entre vifs,

— pas de couverture du risque de réduction de la valeur de l'action,

— les options doivent porter sur des actions de l'entreprise au profit de laquelle l'activité professionnelle est exercée ou sur des actions d'une société mère de celle-ci.

L'avantage ainsi évalué est repris dans les revenus imposables globalement.

La taxation qui en résulte est définitive : il n'y a donc pas de taxation sur les éventuelles plus-values réalisées ou constatées lors de l'exercice de l'option.

La loi du 24 décembre 2002 permet d'allonger la période d'exercice de 3 ans au maximum sans charge fiscale supplémentaire.

Les options doivent — pour bénéficier de cette possibilité — répondre aux conditions suivantes :

— elles doivent être attribuées, c'est-à-dire ne pas avoir été refusées par le bénéficiaire endéans les 60 jours de l'offre;

— elles doivent avoir été offertes entre le 2 novembre 1998 et le 31 décembre 2002 inclus;

— les options n'ont pas encore été exercées et la période d'exercice est toujours en cours;

— le bénéficiaire doit marquer son accord et celui-ci doit être notifié à l'administration fiscale par la société qui offre les options.

La loi de relance économique du 27 mars 2009 permet de nouveau l'allongement de la période d'exercice sans charge fiscale supplémentaire, pour les plans d'options conclus entre le 1er janvier 2003 et le 31 août 2008.

Les conditions sont identiques à celles énumérées ci-dessus, excepté qu'elles doivent avoir été offertes entre le 2 novembre 2002 et le 31 août 2008 inclus. L'allongement est porté à cinq ans pour ces plans d'options, dans la limite d'une valeur fiscale maximale de 100 000 euros. Par « valeur fiscale », on entend la valeur de l'avantage en nature déterminé comme indiqué ci-dessus. »

— de optie mag noch vóór het einde van het derde kalenderjaar noch na het einde van het tiende kalenderjaar volgend op dat waarin het aanbod heeft plaatsgevonden, worden uitgeoefend,

— overdracht onder levenden is niet mogelijk,

— het risico van waardevermindering van de aandelen is niet gedekt,

— de optie moet betrekking hebben op aandelen van de vennootschap ten behoeve waarvan de beroepswerkzaamheid wordt uitgeoefend of op aandelen van een moedermaatschappij daarvan.

Het zo berekende voordeel wordt gevoegd bij de gezamenlijk belastbare inkomsten.

De daaruit volgende aanslag is definitief : eventuele meerwaarden verwezenlijkt of vastgesteld bij de uitoefening van de optie zijn dus niet belastbaar.

De wet van 24 december 2002 staat een verlenging met maximaal drie jaar van de uitoefenperiode toe zonder bijkomende fiscale last.

Om hiervoor in aanmerking te komen, moeten de opties aan de volgende voorwaarden voldoen :

— zij moeten toegekend zijn, dit wil zeggen niet geweigerd door de begunstigde, binnen 60 dagen na het aanbod;

— zij moeten aangeboden zijn tussen 2 november 1998 en 31 december 2002 inbegrepen;

— de opties zijn nog niet uitgeoefend en de uitoefenperiode loopt nog;

— de begunstigde moet zijn akkoord geven en de fiscus moet daarvan op de hoogte worden gesteld door de vennootschap die de opties aambiedt.

Met de economische herstelwet van 27 maart 2009 kan de uitoefenperiode opnieuw verlengd worden zonder bijkomende fiscale last, voor de aandelen-optieplannen die werden afgesloten tussen 1 januari 2003 en 31 augustus 2008.

De voorwaarden zijn dezelfde als die hierboven opgesomd, behalve dat zij tussen 2 november 2002 en 31 augustus 2008 inbegrepen aangeboden moeten zijn. De verlenging wordt opgetrokken tot vijf jaar voor deze optieplannen, met een maximale fiscale waarde van 100 000 euro. Met « fiscale waarde » wordt bedoeld de waarde van het voordeel in natura die wordt bepaald zoals hierboven beschreven. »

L'avantage ainsi déterminé de 15 ou 7,5 % de la valeur de l'action au moment de l'offre, est ajouté aux revenus imposables globalement à titre d'avantage de toute nature et rattaché à la période imposable correspondant à l'année de l'offre.

Notons que l'accord de gouvernement prévoit un rehaussement de ce pourcentage à 18%, soit 9% lorsque les conditions précitées sont rencontrées.

La plus-value réalisée postérieurement, résultant de la différence entre la valeur de l'action au moment de l'offre et sa valeur de revente, n'est pas considéré comme un revenu professionnel imposable.

Considérant l'importance d'un système général d'imposition tenant compte de la capacité contributive réelle des personnes, il apparaît nécessaire de revoir la fiscalité des stocks options.

Considérant qu'il s'agit d'une rémunération à part entière et qu'il ne se justifie en rien qu'elle puisse bénéficier d'un régime dérogatoire, il est proposé d'ajouter ces plus-values aux revenus imposables globalement du contribuable concerné.

Het aldus vastgestelde voordeel van 15 of 7,5 % van de waarde van het aandeel op het moment van het aanbod wordt als voordeel van alle aard gevoegd bij het totaal belastbaar inkomen en wordt gekoppeld aan het belastbaar tijdperk dat overeenstemt met het jaar van het aanbod.

Let wel dat het regeerakkoord voorziet in de verhoging van dit percentage tot 18%, dus 9% als aan de opgesomde voorwaarden is voldaan.

De later gerealiseerde meerwaarde uit het verschil tussen de waarde van het aandeel op het moment van het aanbod en de verkoopwaarde ervan wordt niet beschouwd als een belastbaar beroepsinkomen.

Gelet op het belang van een algemeen belasting-systeem dat rekening houdt met de reële draagkracht van personen, lijkt het noodzakelijk om de fiscaliteit inzake aandelenopties te herzien.

Aangezien dit kan worden beschouwd als een volwaardig onderdeel van het loon en het op geen enkele manier kan worden verantwoord om hiervoor een afwijkende regeling toe te passen, wordt er voorgesteld om die meerwaarden bij de totale belastbare inkomsten van de belastingplichtige in kwestie te tellen.

COMMENTAIRE DES ARTICLES

Article 2

L'article 42 § 2 de la loi du 26 mars 1999 relative au plan d'action belge pour l'emploi et portant des dispositions diverses est supprimé.

Article 3

Cet article modifie totalement l'article 43 § 1er de la loi du 26 mars 1999 relative au plan d'action belge pour l'emploi 1998 et portant des dispositions diverses, siège central de la matière, afin de transformer la détermination forfaitaire de l'avantage retiré par le bénéficiaire d'une option sur action, en détermination de l'avantage réellement retiré.

Article 4

L'introduction d'un nouveau dispositif rend les §§ 2 et 3 de l'article 43 inutiles.

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel 2

Artikel 42, § 2, van de wet van 26 maart 1999 betreffende het Belgisch actieplan voor de werkgelegenheid 1998 en houdende diverse bepalingen, wordt opgeheven.

Artikel 3

Dit artikel wijzigt artikel 43, § 1, van de wet van 26 maart 1999 betreffende het Belgisch actieplan voor de werkgelegenheid 1998 en houdende diverse bepalingen — de kern van deze materie — volledig, teneinde de forfaitaire bepaling van het voordeel dat de begunstigde haalt uit een aandelenoptie om te zetten in de bepaling van het reëel verkregen voordeel.

Artikel 4

De invoering van een nieuwe bepaling maakt de §§ 2 en 3 van artikel 43 overbodig.

Article 5

Il s'agit d'une modification technique en vue d'assurer la cohérence du nouveau texte.

Article 6

L'introduction d'un nouveau dispositif rend les §§ 5 et 6 de l'article 43 inutiles.

Article 7

Il s'agit d'une modification technique en vue d'assurer la cohérence du nouveau texte.

Article 8

L'introduction d'un nouveau dispositif à l'article 43, § 1er rend cette modification nécessaire.

Article 9

Cet article vise à assurer une transmission d'informations aux services de l'administration fiscale tant des personnes qui octroient les options sur actions, que des intermédiaires financiers qui interviendraient dans les transactions ultérieures.

Une délégation au Roi est prévue en vue de déterminer la nature, la forme et les modalités de ces informations.

Article 10

Cet article vise à compléter la liste des rémunérations des travailleurs en y ajoutant les plus-values réalisées par les bénéficiaires d'un plan d'options sur actions.

Par cette adaptation, ces plus-values sont ajoutées aux revenus imposables globalement à l'impôt des personnes physiques.

Article 11

Cet article vise à compléter la liste des rémunérations des dirigeants d'entreprises en y ajoutant les plus-values réalisées par les bénéficiaires d'un plan d'options sur actions.

Par cette adaptation, ces plus-values sont ajoutées aux revenus imposables globalement à l'impôt des personnes physiques.

Artikel 5

Het gaat om een technische wijziging teneinde de samenhang van de nieuwe tekst te waarborgen.

Artikel 6

De invoering van een nieuwe bepaling maakt de §§ 5 en 6 van artikel 43 overbodig.

Artikel 7

Het gaat om een technische wijziging teneinde de samenhang van de nieuwe tekst te waarborgen.

Artikel 8

Deze wijziging is noodzakelijk door het invoeren van een nieuwe bepaling in artikel 43, § 1.

Artikel 9

Dit artikel beoogt de overdracht van informatie aan de belastingdiensten zowel door de personen die de aandelenopties toekennen als door de financiële tussenpersonen bij latere transacties.

Er wordt voorzien in een machtiging van de Koning teneinde de aard, de vorm en de andere aspecten van deze informatie te bepalen.

Artikel 10

Dit artikel wil de lijst van bezoldigingen van de werknemers aanvullen met de meerwaarden die door de begunstigden van een aandelenoptieplan worden gerealiseerd.

Door die aanpassing worden de meerwaarden toegevoegd aan de gezamenlijke belastbare inkomsten in de personenbelasting.

Artikel 11

Dit artikel wil de lijst van bezoldigingen van de bedrijfsleiders aanvullen met de meerwaarden die door de begunstigden van een aandelenoptieplan worden gerealiseerd.

Door die aanpassing worden de meerwaarden toegevoegd aan de gezamenlijke belastbare inkomsten in de personenbelasting.

Article 12

L'article 12 détermine la date d'entrée en vigueur de cette loi.

Ahmed LAAOUEJ.
Marie ARENA.
Philippe MAHOUX.
Christie MORREALE.
Louis SIQUET.
Fabienne WINCKEL.
Olga ZRIHEN.

*
* *

Artikel 12

Artikel 12 bepaalt de datum van inwerkingtreding van deze wet.

*
* *

PROPOSITION DE LOI**Article 1er**

Cette loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

Dans l'article 42 de la loi du 26 mars 1999 relative au plan d'action belge pour l'emploi 1998 et portant des dispositions diverses, le § 2 est abrogé.

Art. 3

Dans l'article 43 de la même loi, les modifications suivantes sont apportées :

a) le § 1er est remplacé par ce qui suit :

«Le montant de l'avantage imposable en vertu de l'article 42, § 1er, correspond à la plus-value résultant de la différence entre la valeur de l'action au moment de l'offre et le prix obtenu lors de la sa revente, lorsque l'option est exercée.»;

b) les §§ 2 et 3 sont abrogés;

c) au § 4, les mots «du paragraphe 3» sont remplacés par les mots «du paragraphe 1er»;

d) les §§ 5 et 6 sont abrogés;

e) au § 7, les mots «dans les cas visés aux §§ 4 à 6» sont remplacés par les mots «dans les cas visés au § 4»;

f) au § 8, les mots «déterminé forfaitairement au moment de l'attribution de l'option» sont remplacés par les mots «déterminé en application du § 1er».

Art. 4

L'article 44 de la même loi est remplacé par ce qui suit :

«La personne qui attribue des options sur actions dont les plus-values peuvent faire l'objet d'une imposition en application de l'article 43, § 1er, est tenue de transmettre chaque année à l'administration fiscale les informations dont la nature, les conditions et les modalités sont déterminées par le Roi et

WETSVOORSTEL**Artikel 1**

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

In artikel 42 van de wet van 26 maart 1999 betreffende het Belgisch actieplan voor de werkgelegenheid 1998 en houdende diverse bepalingen, wordt § 2 opgeheven.

Art. 3

Artikel 43 van dezelfde wet wordt gewijzigd als volgt :

a) § 1 wordt vervangen als volgt :

«Het krachtens artikel 42, § 1, belastbare bedrag van het voordeel stemt overeen met de meerwaarde die voortvloeit uit het verschil tussen de waarde van het aandeel op het moment van het aanbod en de verkoopwaarde ervan wanneer de optie wordt uitgeoefend.»;

b) de §§ 2 en 3 worden opgeheven;

c) in § 4 worden de woorden «van paragraaf 3» vervangen door de woorden «van paragraaf 1»;

d) de §§ 5 en 6 worden opgeheven;

e) in § 7 worden de woorden «in de gevallen bedoeld in de §§ 4 tot 6» vervangen door de woorden «in de gevallen bedoeld in § 4»;

f) in § 8, worden de woorden «dat forfaitair wordt vastgesteld op het ogenblik van de toekenning van de optie» vervangen door de woorden «dat wordt vastgesteld overeenkomstig § 1».

Art. 4

Artikel 44 van dezelfde wet wordt vervangen als volgt :

«De persoon die aandelenopties toekent waarvan de meerwaarden kunnen worden belast overeenkomstig artikel 43, § 1, dient de fiscale administratie jaarlijks de informatie te bezorgen waarvan de aard, de voorwaarden en de nadere regels door de Koning worden bepaald en waarmee wat de begunstigden

permettant de vérifier dans le chef des bénéficiaires, la déclaration des revenus visés à l'article 42, § 1er.

Le Roi détermine également les obligations d'informations à destination de l'administration fiscale à charge des établissements de crédits, sociétés de bourse et de tout autre intermédiaire intervenant dans une transaction relative à l'achat ou à la vente d'actions liée à un plan d'options sur actions. »

Art. 5

L'article 31 du Code des impôts sur les revenus 1992 est complété par un 6° rédigé comme suit :

« 6° les plus-values visées à l'article 43, § 1er, de la loi du 26 mars 1999 relative au plan d'action belge pour l'emploi 1998 et portant des dispositions diverses. »

Art. 6

L'article 32, alinéa 2, du Code des impôts sur les revenus 1992 est complété par un 4° rédigé comme suit :

« 4° les plus-values visées à l'article 43, § 1er, de la loi du 26 mars 1999 relative au plan d'action belge pour l'emploi 1998 et portant des dispositions diverses. »

Art. 7

Cette loi est applicable à partir de l'exercice d'imposition 2013.

2 mai 2012.

Ahmed LAAOUEJ.
Marie ARENA.
Philippe MAHOUX.
Christie MORREALE.
Louis SIQUET.
Fabienne WINCKEL.
Olga ZRIHEN.

betreft, de aangifte van de inkomsten bedoeld in artikel 42, § 1, kan worden nagegaan.

De Koning legt tevens de verplichtingen inzake het verstrekken van informatie aan de fiscale administratie vast voor de kredietinstellingen, beursvennootschappen en elke andere tussenpersoon die betrokken is bij een transactie met betrekking tot de aankoop of verkoop van aandelen in het kader van een aandelenoptieplan. »

Art. 5

Artikel 31 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 wordt aangevuld met een 6° luidende :

« 6° de meerwaarden bedoeld in artikel 43, § 1, van de wet van 26 maart 1999 betreffende het Belgisch actieplan voor de werkgelegenheid 1998 en houdende diverse bepalingen. »

Art. 6

Artikel 32, tweede lid, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 wordt aangevuld met een 4° luidende :

« 4° de meerwaarden bedoeld in artikel 43, § 1, van de wet van 26 maart 1999 betreffende het Belgisch actieplan voor de werkgelegenheid 1998 en houdende diverse bepalingen. »

Art. 7

Deze wet is van toepassing vanaf het aanslagjaar 2013.

2 mei 2012.